

Styre- eller rådsorgan ved avdelingen: Høringsuttalelse fra Avdeling for lærer- og tolkeutdanning

(Vedtatt av Avdelingsstyret i møte 06.03.07, sak A 07/07.)

SAMMENDRAG

- *Avdelingsstyret ved Avdeling for lærer- og tolkeutdanning mener at det skal være et reelt styringsorgan ved avdelingene, et avdelingsstyre.*
- *Behovet for å beholde avdelingsstyrene er styrket etter at det nå er fastsatt en ordning med tilsatt rektor (HS-sak 067/2006).*
- *Behovet for avdelingsstyrene forsterkes ytterligere gjennom den senere tids bekymringsfulle utvikling når det gjelder graden av medbestemmelse ved Høgskolen i Sør-Trøndelag.*
- *Høringsnotatenes forslag gir konstruktive avgrensninger når det gjelder kompetanse- og beslutningsflater mellom dekan og avdelingsstyre.*

I. PRINSIPIELLE BEGRUNNELSER FOR Å HA AVDELINGSSTYRER VED HIST

En ledelsesmodell med tilsatt rektor og ett strategisk institusjonsstyre med ekstern leder er en styrings- og ledelsesmodell som er utviklet og tilpasset det private næringslivet. Modellen er basert på få, tilsatte ledere med utstrakte fullmakter. Ved HiST rendyrkes en slik modell ved at dekanene skal få sine fullmakter fra tilsatt rektor, ikke som nå av Høgskolestyret (jfr. utlysningsteksten til rektorstillingen).

Den grunnleggende svakheten ved å overføre en styringsmodell fra det private næringslivet til offentlige høyere utdannings- og forskningsinstitusjoner er at dette på en dramatisk måte svekker de tilsattes mulighet til å prege utviklingen av institusjonen. Og dette gjelder selve fundamentet for norske akademiske institusjoner: at de er grunnleggende annerledes enn privateide produksjonsbedrifter, og at denne annerledesheten har en egenverdi. Kjernen ligger i at universiteter og høyskoler forvalter en kunnskapstradisjon som i stor grad også har andre måleenheter enn inntjeningssevne og kandidatproduksjon. Disse institusjonene skal gjennom sin akademiske frihet også være et samfunnsmessig korrektiv, og har i denne funksjonen et overordnet behov for indre selvbestemmelse. Dette betyr ikke at institusjonen ikke har behov for styringsreformer. Men det betyr at slike reformer bør skje innenfor rammen av akademisk frihet og indre selvstyre.

Dersom avdelingsstyrene skulle avskaffes, slik høyskolens ledelse har foreslått overfor Høgskolestyret 2 ganger siste 4 måneder (novembermøtet 2006, februarmøtet 2007), ville siste rest av reell medinnflytelse gjennom det representative demokratiet være avskaffet ved HiST, når en ser bort fra tilsattes mindretallsrepresentasjon i det nye høyskolestyret fra 1. august d.å.

Vi vil minne om den samstemmige enigheten om å ha avdelingsstyrer i "ORG2002"-saken (HS-sak 017/2003). Vedtakene i denne saken ble som kjent ny avdelingsinndeling og tilsatte dekaner, men fortsatt valgt rektor og fortsatt avdelingsstyrer. Både a) Styringsgruppen som utredet saken, b) høyskoleledelsen som fremmet saken overfor Høgskolestyret, og c) Høgskolestyret selv var enige om at HiST skulle ha avdelingsstyrer. Begrunnelsen for dette er godt formulert i saksframlegget til denne saken:

I Org2002 har en drøftet spørsmålet om styringsnivåer inngående. Avgjørende blir det å finne den gode balansen mellom beslutningsdyktighet, effektiv drifting, høy kvalitet og tilfredsstillende medvirkning og innflytelse. Anbefalingene fra Styringsgruppa er:

- *Styrking av faglig ledelse (dekan/programansvarlige), blant annet gjennom oppheving av ett styringsnivå, og ved å gi avdelingene håndterbar størrelse. Det ligger også en styrke i at dekan også har sin legitimitet gjennom vedtak i avdelingsstyrene.*

- *Tilfredsstillende medvirkning og innflytelse: gjennom å opprettholde avdelingsstyrene som reelle styrer. Ved at høgskolen har beslutningsorganer under virksomhetsnivået, har en automatiske prosedyrer for medbestemmelse i henhold til uh-lov.*

(...)

Avdelingene skal ha et kollegialt organ, avdelingsstyre. Avdelingsstyret behandler blant annet budsjett og årsrapport, kvalitetsrapport og saker av overordnet og prinsipiell karakter. Høgskolestyret fastsetter nærmere mandat for avdelingsstyret.

2. STIGENDE BEKYMRING OVER MANGLENDE MEDBESTEMMELSE I HIST

Som avdelingsstyre ved HiST vil vi tilkjenne vår stigende bekymring over manglende medinnflytelse i sentrale saker de siste 2-3 år. Bekymringen gjelder så vel utilfredsstillende kommunikasjons- og informasjonsflyt fra institusjonsledelsen, som mangel på reelle drøftingsmuligheter i saker med vesentlig strategisk betydning:

1. Samorganiseringssaken:

Høgskolens avdelinger (dekanat, avdelingsstyrer) ble i svært liten grad informert om hva ledelsen ved HiST og NTNU diskuterte seg i mellom. Denne ekskluderende lederstilen ble påtalt fra vårt avdelingsstyre i eget vedtak høsten 2004 (sak A33/04 Veivalg for avdelingen – og for HiST):

Avdelingsstyret ved Avdeling for lærer- og tolkeutdanning har i møte 21.09.04 diskutert framtidige veivalg for HiST, med utgangspunkt i saksframlegg til Høgskolestyrets møte 15.09.04 (HS-sak 49/04 Institusjonsstruktur innen høyere utdanning i Midt-Norge).

1. *Åpenhet og demokratisk prosess gjennom reell dialog er nødvendig strategi i beslutningsprosesser i en kunnskapsorganisasjon. Avdelingsstyret er bekymret over manglende åpenhet så langt i denne saken.*
(....)

2. Styringsordning ved HiST fra 1. august 2007 (HS-sak 067/2006):

I avdelingsstyrespørsmålet var høringsinstansene i overveiende grad samstemmige. 5 av 7 avdelinger gikk utvetydig inn for å beholde avdelingsstyrene. Det samme gjorde Studentparlamentet og de 4 tjenestemannsorganisasjonene. Trass i denne overveldende stemmen fra høringsinstansene var vedtaksforslaget i saken at avdelingsstyrene skulle avskaffes. I saksframleggets begrunnelse vises det til organisasjonsteoretiske spørsmål. En lar slike veie tyngre enn opplevd og kommunisert bekymring når det gjelder medinnflytelse. Høgskolestyret valgte på sin side å utsette beslutning i saken. I januarmøtet 2007 fremmet høgskoleledelsen enda en gang forslag om å avskaffe avdelingsstyrene (HS-sak 010/2007). Men Høgskolestyret bestemte at det skulle gjennomføres ny høringsrunde i saken.

Overstående to saker representerer bekymringsmeldinger til Høgskolestyret fra oss som avdelingsstyre ved HiST når det gjelder den senere tids muligheter for medinnflytelse ved høgskolen. Samlokalisering for HiST og Øya Helsehus er to andre saker som er håndtert med tilsvarende mangel på informasjon og medinnflytelse. I sitt skriv av 23.02.07 gir tjenestemannsorganisasjonene uttrykk for tilsvarende oppfatninger. Det faller ikke naturlig for oss som avdelingsstyre å kommentere tjenestemannsorganisasjonenes brev ytterligere. Men vi må konstatere at innholdet i deres brev er oppsiktsvekkende, og det er meget bekymringsfullt.

Å legge ned avdelingsstyrene ville følgelig være å kutte ut siste garantist for akademisk frihet og indre selvstyre, utover den innflytelsen som tilsatterrepresentanter i et mindretall kan utøve i et nytt høgskolestyre. Utviklingen de siste år ved HiST har vist at å opprettholde avdelingsstyrene er viktig for reell medbestemmelse. Avdelingsstyrevedtak har en helt annen vekt enn meningsytringer fra et avdelingsråd.

3. GOD OPPRYDNING I FORHOLDET AVDELINGSSTYRER - DEKAN

Når dekan er tilsatt og avdelingsstyrene skal bestå, bør det ryddes opp i potensielt problematiske forhold mellom avdelingsstyre og dekan. Høgskoledirektørens høringsnotat av 27.02.07 bringer gode løsningsforslag til en slik opprydning:

Klargjøring av beslutningsområdene mellom dekan og avdelingsstyrene

Den klargjøring av beslutningsområdene som gjøres i høringsnotatene, er gode bidrag til en konstruktiv grensesetning mellom dekan og avdelingsstyre. Forslagene profilerer avdelingsstyret som et rent faglig-strategisk organ med beslutningskompetanse i forhold til slike saker. Dekanens beslutningsrom er på sin side knyttet til virkemidler for måloppnåelse, dvs. personal- og budsjettmessige ressurser. Vi støtter denne intensjonen, og vi støtter forslaget til reglement for avdelingsstyrene ved HiST.

Dekans nye rolle overfor avdelingsstyrene

I høringsnotatene foreslås det at dekanen skal være sekretær/saksforbereder til avdelingsstyret, men ikke medlem av dette. Avdelingsstyret skal ledes av den ene av de to eksterne representantene. Denne endringen vil sammen med klargjøringen av beslutningsområdene gi godt grunnlag for samvirket mellom dekan og avdelingsstyre. Begge endringsforslag løser også prinsipielle forhold knyttet til tilsynsfunksjoner så vel som til hensynet til ubrutt styringssløyfe mellom høgskolestyre/rektor og dekan. Avdelingsstyret ved Avdeling for lærer- og tolkeutdanning støtter forslaget om at dekanen skal inneha sekretærfunksjonen og ikke lenger være medlem/(og leder) av avdelingsstyret.

Prosedyrer ved eventuell uenighet dekan - avdelingsstyre

Vi støtter forslaget til avklaringsprosedyrer i fall det blir kompetansestrid eller uenighet mellom dekan og avdelingsstyret. Vi vil presisere at både avdelingsstyre og dekan må gis adgang til å få brakt endelig avgjørelse til Høgskolestyret i en uenighetssak, i fall en av de to partene ikke er tilfreds med rektors beslutning.

*****